I sag 133/78

angående en anmodning, som i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, af Bundesgerichtshof er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

advokat HENRI GOURDAIN, Paris, i dennes egenskab af kurator for selskabet Fromme France Manutention under konkurs

og

FRANZ NADLER, Wetzlar (Forbundsrepublikken Tyskland),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2, med særligt henblik på, at konventionen ikke finder anvendelse på konkurs,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

Det tyske selskab Fromme Förderanlagen GmbH, der fremstillede Fromme transportanlæg, havde udnævnt Nadler til direktør.

Med henblik på at sælge firmaets produkter i Frankrig stiftede det i 1968 et datterselskab i Frankrig, et anpartsselskab (s.a.r.l.), Fromme France Manutention, med en kapital på 2 500 anparter, hvoraf Fromme Förderanlagen GmbH besad 2 490.

Efter at det tyske moderselskab var gået konkurs, kom det franske datterselskab i betalingsvanskeligheder. Ved dom af 7. marts 1974, stadfæstet af appelinstansen, blev selskabet taget under konkursbehandling, og datoen for konkursens indtræden blev fastsat til den 21. september 1973. Advokat Gourdain blev antaget som kurator i boet, og det statueredes, at Nadler havde været den faktiske leder af selskabet. Han blev frakendt retten til at lede, drive, forvalte eller kontrollere handelsselskaber.

I henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967 »sur le règlement judiciaire, la liquidation des biens, la faillite personnelle et les banqueroutes« dømte Cour d'Appel de Paris Nadler til at betale den selskabet Fromme France Manutention påhvilende skyld med 743 563,15 FF. Dommen blev retskraftig den 15. marts 1976.

Under henvisning til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, begærede rekvirenten i hovedsagen, Gourdain, dommen fra Cour d'Appel de Paris forsynet med fuldbyrdelsespåtegning for Forbundsrepublikken Tysklands område.

Præsidenten for første civile afdeling ved Landgericht Limburg imødekom begæringen og meddelte fuldbyrdelsespåtegning den 22. april 1977, dog under visse forbehold. Imidlertid annullerede Oberlandesgericht Frankfurt denne afgørelse ved kendelse af 7. september 1977, idet den anførte, at en personlig domfældelse i medfør af artikel 99 i den franske lov af 13. juli 1967 over den faktiske leder af et handelsselskab, der er gået konkurs, ikke er afsagt i en borgerlig sag, herunder en handelssag. En sådan dom må ifølge denne ret ud fra en generel synsvinkel betragtes som afsagt i konkurs. Domfældelsen, der er ukendt i tysk ret, havde sin oprindelse i det pågældende handelsselskabs konkurs og vedblev ifølge Oberlandesgericht at være knyttet til konkursbehandlingen, også selv om kravet kunne gennemtvinges under en sag i den borgerlige retsplejes former.

Under appellen ved Bundesgerichtshof har rekvirenten gjort gældende, at den i artikel 99 i den franske lov af 13. juli 1967 hjemlede sanktion under konkurs mod den retlige eller faktiske leder af en juridisk person ikke falder under konkurs, men er en særlig form for ansvar efter den borgerlige ret, som skal gennemføres af boets kurator under en almindelig borgerlig sag.

Afgørelsen af den for Bundesgerichtshof verserende sag afhænger derfor af fortolkningen af konventionens artikel 1, stk. 1, og stk. 2, nr. 2, der bestemmer, at konventionen ikke finder anvendelse på konkurs, akkord og andre lignende ordninger.

Ved kendelse af 22. maj 1978 har Bundesgerichtshof derfor udsat sagen og forelagt Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Skal en dom, afsagt af en fransk civilret over den faktiske leder af en juridisk person i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorefter denne skal betale et beløb til konkursmassen, anses for afsagt i en konkurssag eller lignende sag (konventionens art. 1, stk. 2, nr. 2), eller skal en sådan dom anses for afsagt i en borgerlig sag, herunder en handelssag (konventionens art. 1, stk. 1)?«

Kendelsen fra Bundesgerichtshof er registreret på Domstolens justitskontor den 12. juni 1978.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen har følgende indgivet skriftlige indlæg: Rekvirenten i hovedsagen ved advokat ved Bundesgerichtshof, H. E. Brandner, rekvisitus i hovedsagen ved advokaterne ved Bundesgerichtshof, G. Greuner og O. C. Brändel, Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved sin befuldmægtigede G. Bebr og regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland ved sin befuldmægtigede W. Holtgrave.

II — Indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

A — Indlæg fra Gourdain, rekvirent i hovedsagen og kurator i konkursboet

Såfremt en fransk civilret under en konkurssag dømmer lederen af en juridisk person til betaling af en bestemt sum til boet i henhold til artikel 99, er der efter advokat Gourdains mening tale om en dom i en borgerlig sag, herunder en handelssag, som omhandlet i konventionens artikel 1, stk. 1.

Det i artikel 99 indeholdte princip anses af fransk retsteori ikke som et konkursretligt institut, men som en særlig form for erstatningssøgsmål (Schmidt KTS 1976, s. 18) på trods af, at det indeholdes i loven af 13. juli 1967.

Sådanne af konkursen flydende sager foretages ikke som en kumulation af søgsmål ved skifteretten (art. 8 i den franske lov), men i en kontradiktorisk sag ved de ordinære retter (art. 5), hvori boets kurator og den sagsøgte leder står over for hinanden som parter.

Den europæiske konvention om konkurs, akkord og andre lignende ordninger, der

alene foreligger i et foreløbigt udkast, vil ikke indeholde en sådan ansvarsregel.

Det særlige retsmiddel i artikel 99 står ganske vist i årsagssammenhæng med selskabets konkurs, men beror dog på en særlig ansvarsregel, der henhører under den almindelige borgerlige ret, herunder handelsretten. Der er tale om en subsidiær hæftelse for selskabets gæld, der for så vidt kun har berøring med den egentlige konkursbehandling — hvis formål er at sikre en lige fordeling af selskabsformuen mellem kreditorerne — som det er boets kurator, der er legitimeret til at indlede retssagen efter artikel 99. Man havde lige såvel kunnet tilkende selskabskreditorerne et umiddelbart krav. Det er dog hensigtsmæssigt at overlade kurator, der forvalter boet, at inddrive fordringen, for at spørgsmålet, om den hæftende selskabsleder bliver draget til ansvar, ikke skal afhænge af den tilfældighed, om og i hvilket omfang selskabskreditorerne vil påtage sig risikoen for et direkte søgsmål. Alle disse overvejelser fører til det resultat, at retssagen må rubriceres under borgerlige sager, herunder handelssager.

Advokat Gourdain har derfor foreslået, at det præjudicielle spørgsmål besvares således:

»Der er tale om en afgørelse i en borgerlig sag, herunder en handelssag, som nærmere omhandlet i konventionens artikel 1, stk. 1, såfremt en fransk civilret i medfør af artikel 99 i den franske lov af 13. juli 1967 har dømt den faktiske leder af en juridisk person til at betale et beløb til konkursmassen.«

B — Indlæg fra Nadler, rekvisitus i hovedsagen

Rekvisitus i hovedsagen har principalt anmodet om, at »forelæggelseskendelsen fra Bundesgerichtshof afvises«. Efter Nadlers opfattelse ville det være en konkret retsanvendelse at besvare det forelagte spørgsmål, mens Domstolen kun har til opgave »at fastlægge fællesskabsrettens indhold abstrakt ved fortolkning«.

Subsidiært har han anmodet om, at forelæggelseskendelsen besvares således, at retsafgørelser, der

a) afsiges i en konkurssag og vedrører en juridisk persons formue eller har en sådan konkurssag som nødvendig forudsætning, og som

b) afsiges over den juridiske persons faktiske eller retlige organer, og

c) har det formål at inddrive formuegoder til konkursmasssen med henblik på kreditorernes ligelige fyldestgørelse, uden at

d) inddrivelsen sker i medfør af andet end konkursretlige bestemmelser,

er omfattet af begrebet konkurs i den i konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2, forudsatte forstand og derfor udelukket fra konventionens anvendelsesområde.

Så længe den planlagte europæiske konvention om konkurs ikke er kommet i stand, er det de særligt typiske kriterier, der kendetegner sådanne sager om insolvens, der må anvendes ved fortolkningen af konventionens artikel 1, stk. 2.

Alle kurators foranstaltninger, der har til formål at øge boets aktiver, må nødvendigvis være en del af konkursens behandling.

Det er herved ikke afgørende, om kurator ved sine inddrivelser til massen kan gå til en særlig konkursret eller må henvende sig til de ordinære retter. Det er tværtimod afgørende, at de retsafgørelser, der afsiges til forøgelse af boets aktiver, starter på kurators foranledning, og at disses eneste hjemmel findes i konkursretlige forskrifter.

Konventionen omfatter herefter kun sådanne krav, som kurator fremsætter på boets vegne, men som har et andet retsgrundlag (lov eller aftale) end de for konkursen gældende.

Kurators inddrivelse af fordringer, der allerede består, og som ikke først opstår i medfør af konkursregler, skal ske ved de sædvanlige retsinstanser for borgerlige sager, herunder handelssager. Inddrivelsen af sådanne fordringer, der indgår i massen, tjener ikke en forøgelse af massen som sådan, men massens fordeling med det formål at fyldestgøre kreditorerne (forholdsmæssigt). Det forhold, at kurator indtaler sådanne krav på boets vegne, gør ikke disse sager til sager om »konkurs« i den i konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2, omhandlede forstand.

Sager efter artikel 99 i loven af 13. juli 1967 har udelukkende hjemmel i konkursretlige bestemmelser. De kan kun anlægges af boerts kurator og har det formål, at tab, som er forvoldt af selskabsorganerne, skal erstattes af boet. Der er derfor tale om en retsafgørelse i en sag om »konkurs«, hvorfor den falder uden for konventionens anvendelsesområde.

Også efter den planlagte europæiske konvention om konkurs skal sådanne retsafgørelser, som omhandles i hovedsagen, anses for at være afsagt i konkurssager, således at de ikke vil kunne fuldbyrdes i medfør af konventionen af 27. september 1968.

C — Indlæg fra Kommissionen

Kommissionen har anført, at konventionen er af general karakter, og derfor i tvivlstilfælde må fortolkes vidt. De bestemmelser, hvori konventionen udelukker visse forhold fra sit anvendelsesområde, må derfor fortolkes snævert, ud fra »konventionens mål og opbygning og ... de almindelige principper, som kan udledes af de nationale retssystemer under ét« (Sml. 1976, s. 1541-1550, præmis nr. 3; Sml. 1977, s. 2175-2185, præmis nr. 28).

Udelukkelsen af konkurs, akkord og andre lignende ordninger skyldes ønsket om en ensartet og centraliseret procedure med virkning for alle medlemsstaterne, og hvad angår anerkendelse og fuldbyrdelse tilstræbes det gennemført, at afgø-

relser i konkurssager uden videre skal kunne anerkendes og fundbyrdes. Kun i dette omfang er der behov for en særordning.

Ikke alle retsafgørelser, der vedrører konkurs, er altså udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Kun sådanne falder uden for, som står i direkte sammenhæng med konkurssager.

Udkastet til konkurskonventionen i den nu foreliggende formulering bekræfter denne fortolkning. På grund af de betydelige forskelle mellem medlemsstaternes retsregler om konkurs indeholder udkastet ingen generelt gældende definition af konkurs. I stedet opregnes de forskellige konkurssager i hver enkelt medlemsstat. Betegnende nok er sager efter artikel 99 i den franske lov af 13. juli 1967 ikke medtaget blandt de retsinstitutter, som den fremtidige konvention om konkurs skal finde anvendelse på.

Denne fortolkning støttes endvidere også af artikel 61 i udkastet til konkurskonventionen. Efter denne bestemmelse kan kurator anlægge erstatningssager angående fordringer, der hørte til massen, og det forudsættes, at sådanne sager omfattes af den almindelige konvention. Også formålet med den franske lovs artikel 99 bekræfter denne fortolkning.

En sammenligning med artikel 100 viser, at kurator i henhold til artikel 99 først skal anlægge sag, såfremt lederen har påført selskabet tab, idet han ved varetagelse af forretningerne ikke har udvist den fornødne omhu. Kun i det tilfælde, at lederen ikke berigtiger sin skyld, er der i artikel 100 hjemmel til en konkurssag. Sagsanlægget efter artikel 99 kan derfor betragtes som et erstatningssøgsmål og er kun det første skridt i retning af en mulig konkurssag mod lederen. Det er altså en søgsmålsform, der kun kommer på tale, hvor konkurs er indledt.

Ud fra almindelige retsprincipper må det anføres, at det er almindeligt, at det er den borgerlige ret eller selskabsretten, der indeholder sådanne søgsmålsformer, men ikke konkursretten.

På baggrund af disse overvejelser foreslår Kommissionen, at det præjudicielle spørgsmål fra Bundesgerichtshof besvares således:

»En dom, afsagt af en fransk civilret over den faktiske leder af en juridisk person i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorefter denne skal betale et beløb til konkursmassen, er en retsafgørelse afsagt i en borgerlig sag, herunder en handelssag, som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, og ikke en retsafgørelse der er afsagt i en konkurssag eller lignende sag.«

D — Indlæg fra regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland

Regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland har anført, at der umiddelbart på grundlag af konventionens formål og opbygning kan anlægges en selvstændig fortolkning af begreberne »konkurs,

akkord og andre lignende ordninger« i artikel 1, stk. 2, nr. 2, i fuldbyrdelseskonventionen. Dette kan ske ud fra de principper, som Domstolen har opstillet i sag 29/76 (præmis 3 i dommen af 14. 10. 1976), altså uden hensyn til de deltagende staters nationale ret. Kun på denne måde vil fortolkningen af begrebet »lignende ordninger« blive hensigtsmæssig. Kun på denne måde er det muligt at sikre, at fuldbyrdelseskonventionen og den kommende konvention mellem EF-staterne om konkurs kan passe sammen, uden at der opstår lakuner. På denne måde vil fuldbyrdelseskonventionen også få virkning inden for hele sit anvendelsesområde, allerede før den planlagte konkurskonvention skal træde i kraft.

Affattelsen af artikel 1, stk. 2, nr. 2, i fuldbyrdelseskonventionen skyldes ønsket om ikke at præjudicere arbejdet med en EF-konkurskonvention. Af artikel 12, jf. artikel 61, i det foreløbige udkast til konkurskonventionen fremgår, at det er denne, der skal finde anvendelse, og at fuldbyrdelseskonventionen kun kommer på tale, hvor konkurskonventionen henviser til den. Grunden til at adskille konkurssager fra andre borgerlige sager er, at der gælder særlige principper for anerkendelsen af konkursretlige retsafgørelser. Disse principper skyldes i første række, at en generel anerkendelse af virkningerne af en fuldbyrdelse i udlandet inden for rammerne af en konkursbehandling af gods i indlandet vil påføre en retsforfølgning i indlandet betydelige ulemper, og gribe ind i anerkendelsesstatens højhedsret, hvilket ikke kan accepteres uden særligt retsgrundlag. Mange stater har derfor indtil nu ikke villet anerkende de virkninger, som en generel mulighed for fuldbyrdelse i andre stater ville have for deres eget højhedsområde.

Udsondringen af den egentlige konkursretlige kerneproces skyldes Jenard-rapporten, for Frankrigs vedkommende Schlosser-rapporten.

Det synes kun hensigtsmæssigt i en anden stat at anerkende sådanne enkeltafgørelser, der hidrører fra, hvad der kan betegnes som konkursbehandlingens kerneområde, såfremt også konkursen i det hele anerkendes i anerkendelsesstaten. Derfor må undtagelsen i artikel 1, stk. 2, nr. 2, i forhold til de enkelte konkursretlige søgsmålsformer forstås således, at undtagelsen kun omfatter sådanne tvister, »som direkte udspringer af konkursen, og som derefter vil falde ind under anvendelsesområdet for Det europæiske Fællesskabs konkurskonvention« (Jenard-rapporten, kapitel III, afsnit IV B). Herfor taler også, at artikel 27 i fuldbyrdelseskonventionen ikke indeholder bestemmelser, hvorefter det forudgående spørgsmål om selve konkursens rigtighed kan prøves ved retsafgørelser, der er truffet i særskilte søgsmål inden for rammerne af en konkursbehandling, på samme måde som det bestemmes i artikel 27, nr. 4, vedrørende undtagelserne i artikel 1, stk. 2, nr. 1, i fuldbyrdelseskonventionen.

En undersøgelse af franske retsforskrifter, bl.a. artikel 99 i den franske lov nr. 67-563, tillader den slutning, at hvor et handelsselskab er gået konkurs, har

den dér omhandlede procesform til formål at forfølge »lederen af den juridiske person, også selv om denne ikke skulle være erhvervsmand, for at straffe ham for ledelsesfejl, i hvert fald for at kunne uddele mere til kreditorerne« (Aubouin).

Efter denne procesform er det muligt at inddrage den formue, som den faktiske leder af den juridiske person, der nu er under konkurs, ejer, til boet. Søgsmålet får herefter de for en »liquidation des biens« typiske kendetegn.

I overensstemmelse hermed bestemmer artikel 12 i den planlagte EF-konkurskonvention, at retterne i den stat, hvor konkursen indledes, skal være enekompetente i denne slags erstatningssøgsmål mod ledere (hvor der er tale om juridiske personers konkurs). I overensstemmelse med de kontraherende staters vilje, som allerede er kommet klart til udtryk ved forhandlingerne om fuldbyrdelseskonventionen, nødvendiggør den direkte sammenhæng med juridiske personers konkurs, at sådanne sager, også med hensyn til anerkendelse og fuldbyrdelsespåtegning, udelukkende henføres under anvendelsesområdet for den kommende specielle konvention om konkursret.

Enhver anden fortolkning af artikel 1, stk. 2, nr. 2, i fuldbyrdelseskonventionen rummer den fare, at konkursretten i visse medlemsstater bliver fordrejet, og endvidere vil der ikke blive taget hensyn til den særlige procesform efter lov nr. 67-563, således om dennes karakter fremgår af lovens indre sammenhæng.

Derfor står en domfældelse efter artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 i direkte sammenhæng med en konkurs og er ikke omfattet af fuldbyrdelseskonventionen. En sådan dom kan derfor for tiden kun eksekveres i andre EF-stater ud fra almindelige grundsætninger, eller, for så vidt sådanne eksisterer, bilaterale overenskomster mellem EF-stater. Først efter EF-konkurskonventionens ikrafttræden vil de kunne eksekveres på multilateralt grundlag i andre EF-stater.

Det præjudicielle spørgsmål fra Bundesgerichtshof bør derfor besvares således:

»En retsafgørelse i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorved den faktiske leder af en juridisk person dømmes til betaling af et beløb til konkursmassen, er en retsafgørelse, afsagt i en konkurssag eller lignende sag, og er følgelig i medfør af konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2, udelukket fra dennes anvendelsesområde.«

III — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 18. januar 1979 har rekvisitus i hovedsagen, repræsenteret af advokat Jordan, regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland, repræsenteret af dr. Pirrung og EF-Kommissionen, repræsenteret af sin juridiske konsulent dr. Bebr som befuldmægtiget afgivet mundtlige indlæg og nærmere uddybet deres skriftlige indlæg.

Repræsentanten for den tyske regering har særligt uddybet sin argumentation vedrørende rubriceringen af artikel 99 i den franske lov. Det anførtes herved, at denne bestemmelse, der omhandler selskabslederens ansvar, ganske vist kan anses som henhørende under borgerlige sager, herunder handelssager, men dog i virkeligheden er en særlig ansvarsform,

som kun kan anvendes under konkurssager. Konkursen er en betingelse for, at boet får fordringen, og denne fordring er på sin side en forudsætning for erstatningssøgsmålet efter artikel 99 i den franske lov.

Kommissionen for EF har besvaret spørgsmål fra Domstolen.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 7. februar 1979.

Præmisser

1 Ved kendelse af 22. maj 1978, indgået Domstolens justitskontor den 12. juni s.å., har Bundesgerichtshof i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende fortolkningen af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt konventionen), forelagt Domstolen et spørgsmål vedrørende fortolkningen af konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2, der udelukker »konkurs, akkord og andre lignende ordninger« fra konventionens anvendelsesområde;

2 dette spørgsmål er blevet forelagt som følge af en dom fra Cour d'Appel de Paris af 15. marts 1976 — hvorved den faktiske leder af et fransk handelsselskab, der var taget under konkursbehandling (liquidation des biens), i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967 »sur le règlement judiciaire, la liquidation des biens, la faillite personnelle et les banqueroutes» dømtes til at bære en del af selskabsskylden — som boets kurator havde begæret forsynet med fuldbyrdelsepåtegning for Forbundsrepublikken Tyskland, idet han gjorde gældende, at der var tale om et særligt civilretligt ansvar, der var omfattet af konventionens artikel 1, stk. 1;

inden sagen blev indanket til Bundesgerichtshof, havde Oberlandesgericht Frankfurt am Main afslået begæringen om fuldbyrdelsespåtegning med den begrundelse, at den i tysk ret ukendte personlige domfældelse efter artikel 99 i den franske lov ikke var en retsafgørelse truffet i borgerlige sager, herunder handelssager, efter konventionen, men var afsagt i en konkurssag;

under disse omstændigheder har Bundesgerichtshof forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»Skal en dom, afsagt af en fransk civilret over den faktiske leder af en juridisk person i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorefter denne skal betale et beløb til konkursmassen, anses for afsagt i en konkurssag eller lignende sag (konventionens art. 1. stk. 2, nr. 2), eller skal en sådan dom anses for afsagt i en borgerlig sag, herunder en handelssag (konventionens art. 1, stk. 1)?«

3 Konventionen — der især har til formål at forenkle formaliteterne vedrørende gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og at styrke retsbeskyttelsen for de i Fællesskabet bosiddende personer — omfatter principielt »borgerlige sager, herunder handelssager«, men definerer imidlertid ikke indholdet af dette begreb;

på grund af visse sagsforholds særlige karakter samt dybtgående forskelle mellem de kontraherende staters lovgivninger er visse områder imidlertid blevet udelukket fra konventionens anvendelsesområde, herunder »konkurs, akkord og andre lignende ordninger«, begreber, hvis betydning — heller ikke — defineres nærmere;

da artikel 1 angiver konventionens anvendelsesområde, er det vigtigt, at denne bestemmelse ikke fortolkes som en simpel henvisning til den interne retsorden i denne eller hin af de kontraherende stater, idet det nemlig i størst muligt omfang må sikres, at de af konventionen flydende rettigheder og forpligtelser bliver lige og ensartede for de kontraherende stater og de af konventionen berørte personer;

artikel 1, stk. 1, bestemmer, at konventionen finder anvendelse »uanset domsmyndighedens art«, hvorved angives, at begrebet borgerlige sager, herunder handelssager, ikke kun skal fortolkes ud fra kompetencefordelingen inden for den eksisterende domstolsorganisation i bestemte medlemsstater;

de i artikel 1 anvendte begreber skal derfor betragtes som selvstændige begreber, der må fortolkes dels ud fra konventionens mål og opbygning, dels ud fra almindelige principper, som kan udledes af de nationale retssystemer under ét.

4 Hvad angår konkurs, akkord og andre lignende ordninger — der efter de forskellige lovgivninger i de kontraherende stater beror på, at debitor standser sine betalinger, er insolvent eller mister sin kreditværdighed, hvilket enten medfører et retslig indgreb, der afsluttes med en kollektiv tvangsrealisering af debitors formuegoder, eller dog en retslig kontrol — må det nødvendigvis være således, at retsafgørelser, der vedrører en konkursbehandling, kun er udelukket fra konventionens anvendelsesområde, når de direkte udspringer af konkursen og er afsagt i snæver forbindelse med en sag om konkurs, akkord og andre lignende ordninger i den anførte forstand;

med henblik på at kunne besvare spørgsmålet fra Bundesgerichtshof må det derfor undersøges, om en sådan søgsmålsform som omhandlet i artikel 99 i den franske lov har sin retlige hjemmel i retsreglerne vedrørende konkurs, således som dette begreb skal fortolkes efter konventionen.

5 Søgsmålet efter artikel 99, det såkaldte »comblement de pasif social« (til dækning af selskabets skyld), der specielt omhandles i en lov om konkurs, kan kun anlægges ved den ret, der har afsagt konkursdekretet;

bortset fra retten, der kan handle på embeds vegne, er det kun kurator, der på boets vegne og i dets interesse kan anlægge denne sag med henblik på en delvis fyldestgørelse af kreditorerne efter ligelig fordeling imellem dem, bortset fra de tilfælde, hvor der er tale om særligt privilegerede fordringer;

efter denne søgsmålsform, der fraviger de almindelige ansvarsregler, er der en formodning for, at den retlige eller faktiske leder af selskabet har pådraget sig ansvar, og lederen kan kun afkræfte formodningen ved at bevise, at han har ført selskabet med hele den fornøde indsats og omhu;

forældelsesfristen for søgsmålet (tre år) løber fra det tidspunkt, da fordringerne endeligt er gjort op, men afbrydes, så længe der består en akkord, men begynder igen at løbe, såfremt akkorden på den ene eller anden måde ikke gennemføres;

hvis søgsmålet har den udgang, at selskabslederen bliver dømt, er det kreditorerne, dette kommer til gode, idet boet tilføres et aktiv på samme måde, som når kurator konstaterer, at boet har en fordring;

endvidere kan retten afsige konkursdekret over den selskabsleders formue, som er blevet dømt til helt eller delvis at afholde en juridisk persons skyld, og som ikke berigtiger denne skyld, uden at skulle undersøge, om der er tale om handlende, og om disse har indstillet deres betalinger;

6 artikel 99 i den franske lov, der — hvor et handelsselskab er gået konkurs — går videre end til den juridiske person selv og også indrager selskabslederens formue, har efter det anførte ene og alene sin retlige hjemmel i konkursretten i konventiones forstand;

en dom, afsagt af en fransk civilret over den faktiske leder af en juridisk person i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorefter denne skal betale et beløb til konkursmassen, skal følgelig anses for afsagt i en konkurssag eller lignende sag i den betydning, der er forudsat i konventionens artikel 1, stk. 2, nr. 2.

Vedrørende sagsomkostningerne

7 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og af regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland, der har indgivet indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen, kan ikke godtgøres;

da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for Bundesgerichtshof, tilkommer det denne ret at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Bundesgerichtshof ved kendelse af 22. maj 1978, for ret:

En dom, afsagt af en fransk civilret over den faktiske leder af en juridisk person i henhold til artikel 99 i den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967, hvorefter denne skal betale et beløb til konkursmassen, skal anses

for afsagt i en konkurssag eller lignende sag i den betydning, der er forudsat i artikel 1, stk. 2, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. februar 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 7. FEBRUAR 1979 [1]

Høje Ret.

I marts 1974 blev det franske anparts-selskab »Fromme France Manutention«, Paris, taget under konkurs, efter at dets tyske moderselskab var gået konkurs. Som kurator antoges advokat Gourdain, rekvirent og appellant i den nationale sag, der ligger til grund for nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse. Da det franske selskabs aktiver ikke var tilstrækkelige til at dække passiverne, anlagde kurator i juni 1974 sag mod rekvisitus og indstævnte i hovedsagen, der havde været direktør for det tyske moderselskab og — åbenbart siden 1971 — også direktør for det franske selskab, og denne blev som de factoleder af det franske selskab inddraget i dettes konkurs. Dette skete i medfør af den franske lov nr. 67-563 af 13. juli 1967

1 — Oversat fra tysk.